

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.

Ἐκαστὸν φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 20.

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΗΡΟΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10.
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἐ Μπαρμπα-Γιάννης. Ἱστορικὸν διήγημα, ὑπὸ Α. Α. Ἀδοῦρη.
- Οἱ Βλάχοι τῆς Πίνδου. Οἱ Καραγκούνοι. Ἡπειρωτικαὶ ἀναμνήσεις, (τέλος); ὑπὸ Κ. Α. Κρυστέλλη.
- Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὀδοσκοπικαὶ σημειώσεις. Ἐπὶ τοῦ Παρθναίου. — Ἀπὸ Δελφῶν καὶ Ἀραχῶν δι' Ὀσίου Λουκά εἰς Δεσβαδαίαν, ὑπὸ Γ. Φραγκοῦδη, (Συνέχεια).
- Ὁ Γέρω-Δράκος, πρῆγμα Ἀχιλλέως Παράσχου, Κλοπάτρα, μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη, (συνέχεια).
- Εἰδήσεις τῆς ἑβδομάδος. Ἐχώρια — Ἐξωτερικά. Ἀρχαιολογία. — Φιλολογία. — Καλλιτεχνία.
- Ἐφημερίδες. Ἀνέκδοτα. — Περύρα. — Ποικίλα.
- Ἰδιαιτέρως γράμματα.
- Νέα βιβλία.

Ο ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

(Ἱστορικὸν διήγημα)

Μία ἀπὸ τὰς μαγευτικώτερας, τὰς μᾶλλον ὠραίας τοποθεσίας τῆς Ζακύνθου, εἶνε καὶ ἡ παραλία τοῦ Λαγανᾶ, ἐκτεινομένη εἰς τὸ μεσημβρινοανατολικὸν μέρος τῆς νήσου καὶ ὀπισθεν, ἢ μᾶλλον παραπλευρῶς τοῦ ὄρους Ἐλάτου. Ἐκεῖ ἡ φύσις παρίσταται ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Γλαυκὸς οὐρανὸς κατοπτρίζεται ἐπὶ ἀπεράντου θαλάσσης, ἣτις ταρασσομένη ὑπὸ λεπτῆς αὐρας, ρηγνύει μετ' ἀδιακόπου σιγηλοῦ παφλασμοῦ τ' ἀφρίζοντα κύματα τῆς ἐπιάντης καλυπτομένης ποῦ μὲν ὑπὸ πολυχρῶμων χαλίκων, ποῦ δὲ ὑπὸ ψιλλῆς χρυσιζούσης ἀμμου καὶ κελύφων ὄστρειδῶν. Ὅσακις πηγαινῶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, βλέπω πάντοτε καθήμενον ἐπὶ τινος ἀμμόδου λοφίσκου πολιὸν γέροντα, Μπαρμπαγιάννην καλούμενον παρ' ὄλων ἐκεῖ τῶν γνωστῶν του. Τὴν τρίτην λοιπὸν τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἐπισκέφθη τὸν Λαγανᾶν εὐρον, ὡς συνήθως, καθήμενον ἐπὶ τῆς θέσεώς του τὸν γέροντα, ὁ ὁποῖος στηρίζων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν λιποσάρκων χειρῶν του, ἐρέμβαζεν ἀπλανῶς περιστρέφων τὸ βλέμμα του εἰς τὸ ἀχανές.

- Καλὴ σπέρα Μπαρμπαγιάννη, τῷ λέγω.
- Καλῶς τὸ παιδί μου, ἀπεκρίθη μὲ χαμηλὴν καὶ γλυκεῖαν φωνήν.
- Τί κάνεις, εἶσαι καλά;
- Αἱ! σὰν γέρος...

Μόνον τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ἀντήλασσον πάντοτε μετὰ τοῦ γέροντος, τὸν ἐφιλοδώρουν ἕνα σιγάρου φρέσκο καὶ ἐφευγον. Ἄλλ' ἐνῶ τὸν ἀπεχειρέτων τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὸν βλέπω αἰφνης ὄρθιον καὶ δεκνυμέντᾳ μοι διὰ τῆς ράβδου του, ἣτις ἐτρεμεν ἐπὶ τῆς ἀδυνατοῦ χειρὸς του, τὴν θάλασσαν.

— Ἐκεῖνα τὰ καράβια, μοι λέγει, ποῦ

βγαίνουνε ἀπὸ τὸν κόθο καὶ πλένε σὰν πᾶσαις μ' ἀπλωμένα τὰ πανιά τους, τί σημαίᾳ ἔχουνε; γιατί δὲν καλοβλέπω!

Παρητήρησα καὶ εὐκόλως διέκρινον τὴν ἐθνικὴν μας σημαίαν, ὑπερηφάνως κυματίζουσαν ἐπὶ τῶν ἰσθμῶν τῆς Μαύρης Μοίρας τῶν γυμνασίων.

— Εἶνε, τῷ εἶπον, συγκεκινημένος ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχίδα.

— Α! δελφίνα μου, ἀν ἦσαστε ἐδῶ καὶ 69 χρόνια, τί θὰ κάνετε σὰ σήμερα ἢ αὐτὰ τὰ νερά ποῦ πλέτε! τὴν ἰστιοπλοοῦσαν μοῖραν θρησκευτικῶς ἀτεινίζων εἶπεν ὁ Μπαρμπαγιάννης καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἵτινες ἐξηκόντιζον πῦρ νεανικόν, ἐπλήσθησαν δακρύων. Κατόπιν ἐκάθησεν, ἐκτύπησεν ἐπὶ τῶν γονάτων τὰς χεῖρας καὶ στεναζάξας, ἐψιθύρισεν ὑποκώφως:

— Ὁ Θεὸς συχωρέσει τὴν ψυχὴν σας, μάρτυρα Θεοδωρῆ καὶ τῶν ἄλλων ἀθῶων...

Τὸν παρητήρησα ἐκθαμβος καὶ τότε μόνον μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα, ὅτι, ἴσως, καὶ ὁ γέρον αὐτὸς διέπραξε τι ἐν τῇ ζωῇ του, ὅτι συνέτελεσε, πιθανόν, κατὰ τι εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους. Περὶ ἑτέρου λοιπὸν νὰ μᾶθω:

— Ποιὸς ἦταν, Μπαρμπαγιάννη, τὸν ἠρώτησα, ὁ μάρτυρας Θεοδωρῆς;

— Θὰ σοῦ πῶ, παιδί μου, γὰρ νὰ τὸν συχωρῆς καὶ σύ. Στὰ 21 ποῦ ὄλη ἡ Ἑλλάδα ἦταν ἔς τάρματα καὶ ἐπολεμοῦσε τῇ βέρβαρῃ Τουρκίᾳ γὰρ νὰ ἐλευθερωθῇ, ἐμεῖς οἱ Ἑφτανήσιοι εἰμαστε κάτω ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν ἐξουσίαν, ποῦ μᾶς ἐμεταχειρίζονταν σὰν δούλους. Ἡθέλαμε νὰ χύσουμε καὶ ἐμεῖς τὸ αἷμά μας γὰρ τὴν κοινὴν μας μάννα, ἀλλὰ οἱ εὐγενικοὶ τύρανοί μας Ἄγγλοι μᾶς ἐμπόδιζαν. Μονάχα μὲ χίλιους κινδύνους καὶ προφυλαξιαὶς κατορθώσαμε κάποτε νὰ στέλλουμε κρυφὰ ἔς τὰ δέλφια μας χρήματα καὶ θελοντάς. Ὅλη ἐδῶ τὴν ἀκροπελαγίαν ποῦ βλέπετε, τὴν εἶχαν ζωσμένη Ἄγγλοι στρατιώταις, γὰρ νὰ φυλάγουν ταχάτες τὸ νησί, μήπως πιάση κανένα καράβι ἀπὸ τῆς Μπαρμπαγιάννης τὰ μέρη καὶ βγάλη χολερισμένους, ἐνῶ ὁ καθ'αὐτὸ σκοπὸς τους ἦταν νὰ φυλάγουν ἐμᾶς, μήπως πᾶμε νὰ πολεμήσουμε γὰρ τὴν Ἑλλάδα. Σὰν ἐψῆς τὸ βράδυ ταῖς δύο Ὀκτωβρίου ἔς τὰ 21, εἰμαστε ὡς εἰσοσι νομάτοι ἔς τὸ σπίτι τοῦ ἀρχηγοῦ μας Θεοδωρῆ Γλάρου, καὶ ἐκουθεντιάζαμε γὰρ τὴν ἐπιβάστασι. Ἐγὼ ἐκαθόμουνα ξάγναντα ἀπὸ τὴν εὐμορφὴν κόρη τοῦ Θεοδωρῆ καὶ κάθε στιγμῇ, συναπαντῶνταν τὰ βλέμματά μου μετὰ τὴν δικά της, ἐγενόμεστε κόκκινοι σὰν τὴ φωτιά καὶ ἐκατεβάξαμε ἔντροπαλά τὰ μάτια. Ἀγαπώμαστέ! ἐγὼ ἤμουνα λεβέντης εἰκοσι χρονῶ καὶ ἡ Φωτεινὴ δυὸ χρόνια μικρότερη μου... Ἀχ! περασμένας ἐποχαις. Ἐνῶ λοιπὸν ἦτανε μεγάλη ἡσυχία, σηκώνεται ξίφνω ὁ καπετάν Θεοδωρῆς, ἀ-

φουκρᾶζεται μὲ προσοχὴ καὶ μᾶς λέει:

— «Ἀκούτε, παιδιά, τίποτε;»

Ἐταντόσαμε ὅλοι ταυτίτᾳ μᾶς καὶ ἀκούσαμε ποῦ ἐρχότανε ξεφυλισμένη ἢ βοή κανονίων, ποῦ ἐπέφτανε ἀνάρρη ἀνάρρη.

— Ἀπαναγία βοήθα, κάνοντας τὸ σταυρὸ τοῦ ὁ γενναῖος Θεοδωρῆς εἶπε ἠ ἀπάντηθῆκαν τὰ καράβια μᾶς μετὰ τὰ σκυλιὰ καὶ θὰ τὰ πολεμοῦνε. Ἐμπρός, ἄς ἀρματωθούμε καὶ ἄς πᾶμε κάτω νὰ ἰδοῦμε, μήπως φαίνεται τίποτε.»

Γιὰ πέντε λεπτά εἰμαστε ὅλοι ἔς τὴν ἀκρογιαλιὰ ὁ οὐρανὸς ἦταν ξάστερος καὶ τὸ φεγγάρι ὅτι ἐβγαίνει κόκκινο κόκκινο. Ἡ κανονιαὶς ἀκούγονταν τότες πυκνότεραις καὶ πιεὺ ζωνραῖς, ἀλλὰ δὲν ἐξεχωρίζαμε τίποτε. Οἱ Ἄγγλοι στρατιώταις σὰν μᾶς εἶδαν μαζωμένους, ἐτρέξανε νὰ μᾶς σκορπίσουνε, μᾶς εἰμεῖς ποῦ πάντα περισσεύαμε, γιατί ἐκατεβαίναμε ἀπ' ὄλα τὰ χωριά ἀρματωμένοι, δὲν τοὺς ἀκούσαμε καὶ ἐμείναμε ἔς τὴ θέσιν μᾶς ὄλη νύχτα. Σὲ λίγο, σὰν τὸ σκοτάδι ἐσκόρπισε καὶ ἀνοιξε ἡ μέρα, εἶδαμε τίσσερα μίλια μακρὰ ἔς τὸ πέλαγο. μὴ τούρκικη φεργάδα, ποῦ ἡ φουρτοῦνα τὴν εἶχε βγαλμένη ἀπ' τὴ σειρὰ της, νὰ τὴν κινήγουνε τὰ καράβια τοῦ Σαχίη καὶ τοῦ Ραφαλιᾶ καὶ μισοκαυμένη νὰ τὴν ἀναγκάζουνε μὲ κανονιαὶς, νὰ ριχθῇ ὀξῶ, νὰ ἐκεῖ, ἔς τὸν Ἰψόλιθρο. Ἐμεῖς ἐτρέξαμε τότες μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ ἔτοιμοι μετὰ τὰ τουφέκια ἔς τὰ χεῖρα, ἐπεριμέναμε νὰ ὑποδεχθούμε τὰ σκυλιὰ. Σὲ μισὴ ὥρα ἡ τουρκικὴ φεργάδα, ἦταν πεσμένη δίπλα ἔς τὴν στερεὰ καὶ τὴν ἔδερναν τὰ θεόρατα κύματα. Ἀρχίσαμε τὸ τουφέκι καὶ δὲν ἀφίναμε τοὺς ἀπιστοὺς νὰ βγαίνουν ὀξῶ, ἀλλ' ἄλλοι ἐπνίγονταν καὶ ἄλλοι ἐπέφτανε ἀπὸ τὰ βόλια μᾶς. Οἱ Ἄγγλοι ποῦ ἐβλέπαμε νὰ κτυποῦμε τοὺς φίλους τοὺς Τούρκους, μᾶς ἐπρόσταζαν νὰ παύσουμε καὶ νὰ διαλυθούμε ἀλλὰ ἐμεῖς τόσο περισσότερο ἀγριεύαμε, ὡς ποῦ ὁ ἀρχηγὸς τους Ράιτ, γὰρ νὰ μᾶς φοβήσῃ, διέταξε τοὺς στρατιώταις νὰ πυροβολήσουν ἔς τὸν ἀέρα. Ἐκεῖνη τὴ σύγχισιν ποῦ βρισκόμαστέ καὶ ξεύροντας πόσο ἀγαπούσανε ἐμᾶς καὶ τὴν Ἑλλάδα οἱ Ἄγγλοι, ἐνομίσαμε πῶς μᾶς σκοτώνουν καὶ πρῶτος ὁ παπᾶ Καψάκης — αἰωνία του ἡ μνήμη — φωνάζοντας, «βαράτε, παιδιά, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος μᾶς, τοὺς ἀλιτηρίους» ἀφήσαμε τοὺς Τούρκους καὶ ἐκνηγῆσαμε τοὺς Ἄγγλους, ποῦ τρομασμένοι ἐκλείσθησαν, σὰν γυναῖκες, ἔς ἕνα σπίτι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μᾶς ἐκτύπαγαν.

Ὁ Θεοδωρῆς ὁ Γλάρος τρέχοντας μπροστὰ ἀπ' ὄλους καὶ δίνοντάς μᾶς θάρρος, σκοτώνει ἕνα στρατιώτη καὶ πληγώνει ἔς τὸ πόδι τὸν Ράιτ. Ἐπάψανε τότες οἱ Ἄγγλοι ἀμέσως τὸ τουφέκι καὶ ἐμεῖς ἐγυρίσαμε ν' ἀποτελειώσουμε τοὺς Τούρκους.

Ο ΓΕΡΩ-ΔΡΑΚΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Α'

Γέρος όπου έσήκωνε δάκρυα αιώνα,
 Ήλός σαν λεύκα φουντωτή, όλόρθος σαν κολώνα,
 Μέ δύο στήθεια θολωτά, πλατεία και δασωμένα,
 Σαν κάστρα πόχουν οι πολλοί καιροί χαρταριασμένα,
 Κάθε σαββάτο επήγαινε 'στό κοιμητήρι' πέρα,
 Μέ πικραμένα βήματα
 Κι' αν χιόνιζε κι' αν πάλαιθε βροχή με τον άγέρα,
 Κι' άναθε κίτοινο κερί σε ξεχασμένα μνήματα.
 Ήταν ρημοκκλησάκια του τά μνήματα εκείνα
 Κι' Αγίους, ήρωας νεκρούς, θλιμμένους έπροσκύνα.....

Β'

Κάτω απ' τα χιονάτά του τά φρούδια, έσπινθηρίζαν
 Τά δύο μεγάλα 'μάτια του... 'Στους ώμους του άπάνω,
 Σαν χαιτάεις τ' άσημένα του μαλλιά έκυματίζαν
 Κι' έδιναν ύψη λιονταριού 'ς τό Γέρω-Καπετάνο.
 Χιονάτα είχε τά μαλλιά; τά γένια τ' άπλωμένα.
 Κι' Άσπρα τά δυό μουστάκια του κι' άπάνω σηκωμένα,
 Σαν σε πιστόλι δίκαιο φωταίς άνυψωμέναις
 Κι' άλλους καιρούς σου θυμίζαν και 'μέραις περασμέναις...
 Μεγάλης ήταν λαγκαδιές θεόρατο πλατάμι,
 'Όπου τά χρόνια έρρίζανε, φωτιά και γιαταγάρι.
 Κι' άπόμυε όλομόναχο σε χώμα σταχτωμένο,
 Σαν βουλαγμένους καρσίου κατάρτι άνυψωμένο...
 Δεν έμοιαζαν τά χρόνια μας τά χρόνια τά δικά του
 Και Δράκο τον έκράζανε 'έτσι ήταν τόνομά του!
 'Αχ' ήταν από τή φυλή, απ' τή γεννή εκείνη
 Που μία φορά έφάνηκε και δεν θα ξαναγίνη.
 'Στά χρόνια' αυτά τά δύστοχα, τά καταπατημένα,
 Δεν είμπορει να ξαναβγή τής Κλεφτουριάς ή Γέννα.
 Πρέπει ν' αλλάξη ή ζωή κι' άλλος καιρός να πάρη
 Να γίν' ή πήχη του 'Ερμη άρματωσά του 'Αρη,
 Οι κάμποι ν' αραίώσουνε, τά όρη να γεμίσουν,
 'Αφρό χιμαζέρου άθάνατο τά χείλη να ρουφήσουν
 Και να μυρίζη τό κορμί μπαρούτι και θυμάρι.
 Θρονί να γίνη τό βουνό, ή φουστανέλλα μένα
 Να ταξειδεύη ή φωτιά μαζί με τον Κανάρη
 Και τήν καρδιά να τήν κινή τουφέκι και καμπάνα...
 Ναι! πρέπει πρέπει ή ζωή νάχη βουνού άγέρι.
 Νάχωμε στρώμα τό σπαθί, προσκέφαλο τό χέρι,
 Τηλέγραφος τ' άκοίμητο να είνε καρποφύλλι,
 Τσαρούχι ό σιδηρόδρομος, σχολείο τό Γιαταγάρι
 Τ' άλλα τά φώτα να σβεσθούν, ν' άνάψη τό κανδύλι,
 Και 'μέρα νύχτα να κτυπά Σταυρός τό άλκοράνι.
 Να πιάση λύσσα τή Τουρκιά ώσαν τά πρώτα χρόνια,
 Για τά γινούμε άπότοπουλα του κάμπου τά τρυγώνια.

Γ'

Συχνά τον έσυντρόφευα τό Γέρω-Καπετάνο
 Στο κοιμητήρι κάτω
 Σε τάφου κρύο μάρμαρο έκάθετο άπάνω
 Κ' εκεί μ' έδιηγάτο
 Τά χρόνια του τά έκατό από φωτιά καυμένα,
 Μέ βόλια, με λαβωματιαίς και μάχαις μετρομένα...
 Πόσαις φοραίς, μου έλεγε, 'θαμμένη έποποιία,
 Που λήθης σκέπαζε νυχτιά και κρύ' άχαριστία.
 'Εμοιάζ' ή όμιλία του παλληκαριάς καθρέφτη
 Κ' έβλεπα ύψεις αετών και λιονταριών άντάμα.
 Θησεία καθ' 'Αρματωλό, Πηλειδή κάθε Κλέφτη
 Κ' ήταν τουφέκι' οι λόγοι του, κάθε του λέξη δράμα.
 'Α, ναι! κι' αυτό τ' άγέννητο άκόμ' 'Εικοσιένα
 Να φθάση τών άρματωλών δεν 'μπόρεσε τή Γέννα.
 'Κείνα τ' άθάνατα παιδιά, τ' άκοίμητα μιλλιόνια,

Ταις φλέβαις τής παλληκαριάς, τής λεβεντιάς τ' άγέρι,
 Που με τά δόντια κρήτησαν τά τετρακόσια χρόνια
 χειμώνα καλοκαίρι,
 Μ' άρματα, χωρίς άρματα, με πέτρις, με μαχαίρια
 Κ' έσήκωναν τήν έκκλησιά τής 'λευθεριάς' στα χέρια!...
 'Απτό άπάνω 'στά βουνά, 'σταις λαγκαδιαις Λειοντάρι,
 Βορειάδες και φαντάσματα, θηριά και παλληκαρία,
 Του Γένους τή βαθειά νυχτιά 'φωτίζαν τ' άρματά τους,
 Κι' άνοιξε μέσ' στή χειμωνιά έφέρναν τά σπαθιά τους...
 Ψύχουλα ήταν 'μπρός σ' 'αυτούς, όλίγ' άπομεινάρια,
 'Απ' τό τραπέζι των κλεφτών, του Μάρτη τά λειοντάρια,
 'Αφού κι' ό γυιός τής Καλογρηάς, των άρχηγών τ' άγέρι,
 Ήταν πρώτοπαλληκαρο του κλέφτη Κατσαντώνη
 Και του Κανάρη τό βραχί και φωταβολό χέρι,
 'Θυμούνται πάντα 'στή φωτιά τον Λάμπρο τον Κατσώνη...
 'Ακόμη φλογερότερη θα είχαμ' 'Ιλιάδα,
 — 'Αν φλογερότερ, 'Ιλιάς 'μπορεί ποτέ να γίνη, —
 Τής κλεφτουριάς ό 'Όμηρος αν είχε τήν 'Ελλάδα.
 'Εχσα' ή λύρα του αυτήν κι' ό 'Όμηρος έκείνη...
 'Αν ζούσε όταν σήκωναν οι κλέφτες μας σημαία,
 Σε καθ' ένα κλεφτόπουλο θα είχε κι' 'Αχιλλέα!

Πόσα έκάμανε για 'μάς οι γίγαντες έκείνοι
 Κι' αυτή ή ζωντανώτερη άκόμα εύγνωμοσύνη,
 'Μπρός σ' ό,τι μάς έχάρισαν τά φτερωτά σπαθιά τους
 άχαριστία 'μοιάζει

Χαμογέλο τής Παναγιάς εις τάταρα κορμιά τους
 Και τάσπρα τους τά κόκκαλα δαφνώνας να σκεπάζη!
 'Α, ήταν ή θυσία τους, ή αυταπάρνησί τους,
 Μεγάλη και άτέλειωτη ώσαν και τή ψυχή τους.
 Κάμια δεν είχανε, κάμια γι' αυτούς έκείνοι έλπίδα.
 Γι' άγνώριστη, για μέλλουσα επάλαιβαν Πατρίδα,
 Με τής Τουρκιάς τον Δράκοντα με μόνο μία μαχαίρα.
 Τό δέντρο τής 'Ελευθεριάς 'ποτίζαν νύχτα 'μέρα
 Με τό καθάργιο αίμά τους ταις ρίζαις του στοιχιώσαν,
 Σίδερο έκάμναν τον κορμό, άτσάλι τά κλωνάρια,
 'Εκείνοι κάτω έπεφταν πλην τό δενδράκι ύψώσαν,
 Χωρίς έλπίδα νάχουνε τ' άγένεια παλληκαρία
 'Στον ίσκιό του κάμια φορά κι' αυτά να ξαποστάσουν
 Κι' απ' του δενδρού τους τον καρπό, τά χέρια τους να πιάσουν...
 Ήνοι 'στού κόσμου τή χαρά και 'στην έλπίδα Ξένοι,
 Πολλαις φοραίς χωρίς ψωμί, γυμνοί και διψασμένοι,
 Για 'μάς και μόνο 'πέθαιναν, για 'μάς και μόνο έζούσαν
 Και σαν τους λύκους 'ετ' άγρια βουνά έπερπατούσαν.
 Λεπίδα δεν έβάζανε ποτέ τους 'στό φηκάρι
 Ζίστη δεν 'χαίρουνταν σπιτιού, παιδιού, γυναίκας χάρη,
 Γι' αυτούς έπαίρναν τή νυχτιά αύγή για να 'μάς δώσουν,
 Πεινούσαν κ' επασχίζανε τραπέζι να 'μάς στρώσουν.
 Τό χιόνι στρώμα είχανε, τήν πέτρα προσκέφαλι
 Και σκέπασμα τό σύννεφο γεμάτο άνεμοζάλη.
 Δεν ήμπορούσαν σ' έκκλησία να 'μπούνε' έκκλησιά τους
 Τά κορφοβούνια είχανε λαμπάδες τά σπαθιά τους.
 Με τό τουφέκι έθύμαζε τό κάθε παλληκαρί
 Κ' είχε τό Γένος για Θεό, εικόνησιν τον 'Αρη.
 Και όμως κι' αν έζήσανε δεν 'ξέρουμε άκόμα!
 Ποιός τους παληόβλαχους αυτούς τους Λιάπιδες θυμάται;...
 Πλην του Δουμά τον 'Αρτανιάν τον Ξέρι κάθε στόμα
 Και βυζανιάρικο παιδί για 'κείνον συλλογάται.
 Αί, και να ήμουν τ' ουρανού τό άσημένο δάμα,
 Τ' άστέρια του να ώρίζα, να τάχα μέσ' στα χέρια,
 Να τάφριχνα 'ετ' άγνώριστο, 'στό άγιο τους χάμα,
 Κόσμος με κόσμους νάσμιγα κι' άστέρια με άστέρια!

Δ'

'Όταν για τους άρματωλούς ό Γέρος ώμιλούσε,
 Μου φαινονταν πώς τήν στιγμή έκείνη έπολεμούσε.
 'Αστράφτανε τά 'μάτια του ώσαν σπαθιού λεπίδα
 Κ' ένόμιζα πώς διάβαζα 'Όμηρική σελίδα
 Πότε τουφέκι άκουγα και πότε ροβολούσα
 'Απ' των βουνών ταις κορυφαίς και πότε σε λημέρι
 Με τά παιδιά του Ζαχαριά και Ζίδρου τραγουδούσα,
 'Η έβλεπα κλεφτόπουλα με τό σπαθί 'στό χέρι...
 Γιατί δεν έδωσε ζωή και εις 'εμέ ή 'μοίρα
 Στο φλογερό 'κείνο καιρό, τό μαύρο, τό μεγάλο,
 Με τό τουφέκι να κτυπά, να ψάλλω με τή λύρα,
 Να γράφη, ότι θάκανε τόνα μου χέρι, τ' άλλο;
 Γιατί, γιατί δεν άνοιξε και τό 'δικό μου 'μάτι,
 Σ' έκείνη τή σαρακοστή άνάστασι γεμάτη,
 Μέσ' στην έλευθερή σκληριά, 'στη φωτεινή νυχτιά τής,
 Που είχε ήλιο τό σπαθί και γι' άστρα τά παιδιά τής;

'Αλλά για πάντα οι καιροί έπέρασαν έκείνοι
 Και τ' άστρα άκόμη χάνονται, κι' αυτός ό ήλιος σβύνει.
 Τό Γένος τον άνήφορο παρατημένα 'χει,
 'Επήρε τον κατήφορο κατακυλά και τρέχει
 'Σ τά στήθεια του πόλιτισμού, 'στά πράγματα τά φώτα
 Δεν είν' άγγίμι του βουνού, χωριτάς καθώς πρώτα...
 Μικρό Παρίσι έκάμαμε τήν έρημή μας χώρα
 Και ποιός τ' 'Ανδρούτσου τόνομα και Δίπλα Ξέρι τώρα!
 'Εκείνοι που τους ήρωας του Πάλ δε Κόκου Ξέρον,
 Τό βάρβαρό τους όνομα 'μπορούσε να τό προφέρουν;...
 'Αχ, κοιμηθήτε, του Χριστού λειοντάρι' άγαπημένα,
 Και μη λιθάνι, μη κερί, μη μνήματα ζητάτε,
 'Από άχάριστης Γεννηάς παιδιά καταραμένα
 Ποιός σ'αξ γυαρίζει ποιός 'μπορεί για σ'αξ να συλλογαται;
 Τή φωτεινή σας τή ζωή νυκτιάς σκεπάζει σκέπη
 Τυφλά 'μπροστά σας πέρασε και Μούσα κ' 'Ιστορία,
 Σαν τον τυφλό που δρασκελά διαμάντια που δεν βλέπει...
 Κάνεις δεν είνε πειό τυφλός απ' τήν άχαριστία!
 Μνήμα τριπλό, άλύπητο βαθειά σ'αξ καταπίνει'
 'Ο χάρος, ή λησμονησιά και ή άγνωμοσύνη,
 'Όπου κι' αυτός ό θάνατος είνε ζωή 'μπροστά τής
 Και άπερνά τήν νύχτα του ή άσπλαχνη νυχτιά τής!
 Πλην αν σ'αξ έξεχάσανε, λησμονησιάς σφαχτάρια
 Σιν κάστρου αν κοιτσεθε παληού θεόρατα λιθάρια
 'Η ταπειναις ήμέραις μας αν δεν σ'αξ συλλογούνται,
 Τά χρόνια, οι άτέλειωτοι καιροί θα σ'αξ θυμούνται...
 Τάφους έσαις δεν θέλετε γής πατριμένης χάμα
 'Εχετε τάφους γείτονας με τ' ουρανού τό δάμα
 Τά όρη σας τ' άπάτητα' σταυρούς τά έλατά σας
 Και τάφου επανώγραμμα, τό φως και τήν άλήθεια.
 'Αστροπελίκια κράζουνε, βορειάδες τό όνομά σας,
 Που τά σπαθιά σας γράψανε εις του καιρού τά στήθεια!

Ε'

'Εκάθονταν ό γέροντας μακρρά κατά τ' άλάνια
 Κ' επήγαινα πολλαις φοραίς για να τον 'δώ έκεί πέρα,
 'Η και σ' έμένα ήρχονταν τά έκατό του χρόνια...
 'Εκείνος μ' είχε σαν παιδί κ' έγώ ψυχοπατέρα!
 Σαν άσκητής κατάμονος έζούσε 'στό κελί του,
 'Ο φοβερός καλόγερος του κλέφτικου καρποφυλλιού
 Κ' έγερνε 'μπρός 'στά όπλα του συχνά ή κεφαλή του,
 Καθώς οι κλώνοι τής τίτις σε λείψανα φίλου παληού...
 Πόσα 'στό νού του τ' άρματα του έφεραν έκείνα.
 Κόσμο γεμάτο από καπνό πολέμου και άκτινα
 'Αρβανιτιάς γανγίσματα, θρήνους Τουρκιάς, τραγουδία,
 Σταυρούς και μισοφέγγαγα κ' έλευθεριάς λουλούδια!
 Ήταν μικρό, πλην καθαρό τό έρημό του δάμα
 Τήν κάπα είχε σκέπασμα και τή γλοκάτα στρώμα:
 'Υπνο συνείδησι γλυκειά, ταις μάχαις δυναρό του
 Και χαμογέλιο του Χριστού εις τό προσκέφαλό του!
 'Ελαμπε 'στό κρεβάτι του ψηλά σαν τό φεγγάρι

Τ' Αγίου Γεωργίου τό εικόνησιν... κ' έφύλαγε από 'πάνω,
 Τό παλληκαρί του Σταυρού του Μάρτη παλληκαρί
 Κ' ένα κανδύλι έφώτιζε Σταυρό και Καπετάνο!
 Και εις τό πλάι έβλασπε τ' 'Αγίου κρημασμένα
 Του Καραϊσκού φιλευμα, πιστόλι' άργυρωμένα
 Πολέμου μεγαλόσταυρους, άχώριστα άστέρια,
 Που τ' άρχηγού του τάδωσαν, 'στό Δίστομο, τά χέρια.
 'Ετσι τους μεγαλόσταυρους έπέρναν τότε μόνο,
 'Ολόρθοι, μέσα 'στη φωτιά κι' όχι σκυφτοί σε θρόνο...
 Μεγαλοσταυρούς είχε τρεις, μ' από μολύβι άλήθεια
 'Ο γέροντας 'στά στήθεια

Κάνινας δεν τους έβλεπε... τους είχαν σκεπασμένα,
 Τά κάτασπρα του στήθους του μαλλιά τά δατωμένα,
 Καθώς διαμάντια κρύβουνε άσπρ' απ' τά χιόνια όρη
 Δεν ξεγυμνώνεται ή τιμή, σκεπάζεται ή κόρη!

Μόνος περνούσ' ό Γέροντας 'στό έρημό του δάμα
 'Αχ, όλους 'κείνους πουξερε τους έφρχε τό χωμά!
 Σαν κυπαρίσσ' ύψώνετο σε κήπο χερσωμένο
 Και μ' άλλο κόσμο και καιρό έζούσε ξεχασμένο.
 'Εχει κατάρ' άκοίμητη, Θεού κατάρ' άδόνει
 'Κείνον που θάψει τρεις γεννηάς και χάρος δεν τον πέρνει.
 Σαν Ξένος ζή στον τόπο του, νεκρός σε φως κι' άγέρα,
 Χωρίς άδελφια άδελφός και γυιός χωρίς πατέρα...
 'Ερριχνε 'στό κανδύλι του ό Γέρω-Δράκος λάδι,
 Κάθε αύγή και βράδυ

Κ' έθύμαζε τον 'Αγιο μαζί με τ' άρματά του
 'Εκείνον είχε φυλαχτό και τ' άρματα παιδιά του.
 Τή μαλλιαρή φλογιά του τήν έστρωσε άποκάτω
 'Στον άγιασμένο ίσκιό τους κ' εκεί άποκοιμάτο
 Πλην πόσα πριν να κοιμηθή έκείνα του θυμίζαν
 Πόση άμέτρητη Τουρκιά, 'Αρβανιτιάς μελίσσι!
 Τάβλεπε και τά 'μάτια του μισόκλειστα 'δακρύζαν
 Κι' άπάνω άνασκητώνετο ώσαν να πολεμήση...
 'Ο υούς του έβυθίζετο στ' άνδρειωμένα χρόνια
 Στο Σούλι, 'στην 'Αράχωβα, 'στής Λιάκουρας τά χιόνια.
 Στο κανδυλιού τά έβλεπε τήν λάμψη, στ' άρματά του
 Και χρόνια που 'πεθάνανε άνάστηνε ή καρδιά του...
 Καμμία φορά έσηκόνετο βαθειά συλλογισμένος

Κ' έκάπνιζε θλιμμένος.
 Χαμογελούσ' έδάκρυζε, μονάχος του μιλούσε
 Λόγια άκατανόητα, χαρνούμενα, θλιμμένα
 Και κάποτε μέσ' στής νυχτιάς τό σκότος 'τραγουδούσε,
 Τραγουδ' από του τουφεκιού τον ήχο τονισμένα.
 Πολλαις φοραίς άκούγαμε διαβάταις νυχτωμένο,
 Τραγουδί άρματωλικό σε ώρα περασμένη
 'Αχ, ή καρδιά του ήτανε παράπονο γεμάτη,
 Πλην δεν ταπόδευγε ποτέ δεν άνοιγε τό στόμα.
 'Ενα τό Γένος τουβρίχνε μαύρου ψωμιού κομμάτι,
 Καθώς πετούν λίγο ψωμί και σε ζητιάνο άκόμα...
 Τό έτρωγε πλην τάβρεχε του γέροντα τό 'μάτι,
 Με δάκρυ άπαρηγόρητο έκείνο τό κομμάτι...
 Πότες, του είπε σε καιρό να ζή και χρόνια μαύρα, Ξένα,
 Τό 'Εθνος να 'ξοδεύη;

Μή τό ψωμί του από καιρό δεν τόχε φαγωμένα;
 'Ας έπεφτε στον πόλεμο ψωμί να μη γυρεύη!

ΣΤ'

Συχνά τά 'μάτια έβλεπα του Γέρω-Καπετάνου μου,
 Μ' άγάπη και χαιδευτικά να πέφτουνε άπάνω μου.
 Πώς μ' άγαπούσε' πλην κ' έγώ τό Δράκο μου άγαπούσα
 Τί άμορφα και τί καλά 'στον ίσκιό του έζούσα;
 Τί ιστορία ζωντανή έδιάβαζα κοντά του
 Και τί μεγάλα λείψανα μου 'ξέθαφτ' ή καλιά του;
 Για τά παληά του, μου έλεγε, τά Τουρκομάχα χρόνια,
 Για του 'Ολύμπου τους άητούς, του Παρνασσού τ' άηδόνια
 Για του Τσαβέλλα τό σπαθί π' ώρίζουνταν σ' έκείνο
 Κ' οι Τουρκοί κ' ή 'Αρβανιτιά,
 Τ' 'Ανδρούτσου τό ξεσπάθωμα, του Δράμαλη τό θρήνο

Και για του Μάρκου Μπότσαρη την υστερήν 'ματιά !
 "Όμως... συχνά εκόβητο εκεί όπου 'μιλούσε
 Η σοβαρή φωνή του"
 Πώς ζούσε 'συλλογιζέτο και τώρα πώς έζούσε
 Κ' η κάτασπρή του έγερνε 'στά στήθεια κεφαλή του...
 Σ' ό,τι κι 'άν έβλεπε, ποτέ δεν έβριγνε το 'μάτι
 Και ό,τι κι 'άν εγίνονταν δεν ήθελε να ξέρη
 Δεν 'γνώριζε ούτε Βουλή κάμμι, ούτε παλάτι,
 'Εζούσε καταμόναχος σ' άλλου καιρού 'λημέρι,
 Σ' άλλαις μεριάς, μ' άλλα παιδιά και σ' άλλο πανηγύρι
 Δεν ήξευρ' άλλο τίποτα παρά την έκκλησίά του,
 Τά μέρη που πολέμησε και τ' άγιο κοιμητήρι
 Δεν λέρωνε 'στά χρόνια μας την άσπρη φορεσιά του...
 Πόσαις φοραίς καθήμεθα μές 'στο μικρό του δωμά,
 Μπρός 'στη γωνιά που άναφτε μ' 'ισκα και πέτρ' άκόμα
 Κ' εκεί πατέρας και παιδι—τουφέκι και κιθάρα—
 Για το Βλαχάβα ελέγαμε και για τον Νικοτσάρα,¹
 Το τρισπόστατο αυτό πολέμου άστροπελέκι
 Τιμόνι άπάνω 'στά νερά, είς την στεριά τουφέκι,
 Άκόμη και κανδύλι,
 Πότε κουπί, πότε χαρτί, και πότε καρυοφύλλι...
 Μακρú 'áp' του κόσμου τή βοή, μακρú κι 'άπό τή χώρα,
 Άντάμα έπερνούσαμε τή βραδυνή μας ώρα,
 Και σ' όμιλία έσμιγε πολέμου ή ψυχή μας
 Πλήν μοναχοί δεν 'μέναμε 'ήταν εκεί μαζή μας,
 Άόρατοι μας σύντροφοι τής Κλεφτουργιάς τ' άστέρια,
 Του Λεωνίδα τά παιδιά, τ' Άνδρούτσου τά ξεφτέρια.
 Γι' αυτά πάντα 'μιλούσαμε' σέ μιá έσμιγαν χάρη
 Τουφέκι και κοντάρι"
 'Εγώ για του Μεσολογγιού τή φλόγα τον βρωτούσα
 Κι' αυτός για τή Τρωάδα
 Τά χτικιασμένα χρόνια μας 'στό πλάγι του ξεγνούσα
 Και 'ς του Θησεία έζούσαμε και Ζιδρού τήν 'Ελλάδα!
 Κι' άλλαις φοραίς, τήν άνοιξη π' άνθίζον τά λουλούδια,
 Πηγαίναμε 'στό Φίληρο, κ' εκεί 'ς τό ακρογιάλι,
 Μ' έβαζε και του διάβαζα τά νέα μου τραγούδια
 Το πρόσωπό του έλαμπε από γαρά μεγάλη,
 Σάν έβλεπε τή μουσά μου με Κλέφτου καρυοφύλλι
 'Εκρέμουνταν ό Γέροντας από τά δυό μου χείλη
 Ταίς δυώ Λειτουργίαις μου τήν ώρα π' άφικρότο
 Και του Φαλήρου τους νεκρούς²
 "Άκουε κ' 'ήταν δάκρυα τό 'μάτι του γεμάτο
 Κι' άφινε στεναγμούς πικρούς.
 "Άχ, τον άγαπημένο μου, τον Γέρω Καπετάνο
 Μιά μέρα, με άγκάλιασε, μ' έσήκωσε άπάνω
 Και 'στό χλωμό μου μέτωπο έκόλλησε τά χείλη...
 Κ' έμην' άκόμη κάποτε μ' 'επαίνεσαν οι φίλοι
 Κ' είς συγκατάβασι πολύ κ' εύμένια μεγάλη,
 'Εσφύξαμε βασιλικά τή δεξιά μου χείρα
 Πλήν άλλη ήταν ή τιμή του Γέρου Δράκου, άλλη!
 Χαρίζουνε τά στέμματα ταινιάς με άστέρια
 'Η Λύρα δάφνη δέχεται μ' άθάνατη ευωδιά,
 "Όμως έγώ παράσημο κι' άστέρι και ταινία,
 Το φίλημα που έλαβα από τό Γέρω-Δράκο,
 Θα τάχω μεγαλόσταυρο κ' ιδώ και μέσ' 'στό λάκκο !
 Ζ'
 Μιά 'μέρα μελαγχολική, καθήμεθα κ' οι δυό
 Ολιμμένοι 'στό Θησείο
 "Ήτανε σχολή, Κυριακή, πλήν φθινοπώρου 'μέρα"
 Συννεφιασμένοι είμαστε, κίνεις γαλάν δεν 'μιλούσε.
 Τόν Παρθενώνα εβλέπαμε, τόν γαλαντό αιθέρα
 Και κόσμος άπ' τό πλάγι μας κ' έμπρός μας έπερνούσε
 Άνδρες, γυναίκες και παιδιά... ό Γέροντας 'στη μέση
 Είχε τ' άχώριστο σπαθί και χιόνι φουστάνελλα

1 Είπε εις πάντας γνωστόν, ότι ο Νικοτσάρας δεν ήτο μόνον κλέπτης, αλλά και ποιητής και λόγιος έτι, ως σπουδάζας εις την εν Θεσσαλίε Μονήν της Αγίας Τριάδος.
 2 Αι Δύο Λειτουργίαι και οι Νεκροί του Φαλήρου δυό εκ των ποιημάτων μου.

Φορούσε' ως τά φρούδια του κατέβαινε τό φέσι
 Και κάποτε κυττάζοντας τόν κόσμο έπικρογέλα.
 Με μονογυάλι εβλέπανε τής Κιάφας τό πλατάνι
 Παράξενος, σάν φάντασμα 'στά 'μάτια τους εφάνη
 Και διάβαιναν με πονηρό χαμόγελο 'μπροστά του,
 Σάν να περιγελούσανε τή ζώνη φορεσιά του.
 Δεν ήταν βλέπεις φράγκικη για ν'άνε φορεσιά μας...
 'Ελληνικά τής 'Αποκρηάς φορούνε τά παιδιά μας !
 Μ' αυθάδεια τόν βλέπανε, κατάχλωμο σάν κρίνο
 Με τό σπαθί του γέλαγαν 'στη μέση του ζωσμένου
 "Ά, που τής Κούτρας τά λαμπρά σπαθία και που έκείνο
 Το κατασκορμμένο...
 "Ένας με μιá Παριανή Πλακιώτισσα 'μπροστά του,
 Μ' άλλους άκόμη σάν κι' αυτόν, έστάθηκε κοιμάτι
 Κ' έρώτησε μ' αυθάδεια πώς λένε τ'ονομά του...
 Του Γέρου-Δράκου θόλωσε και άναψε τό 'μάτι,
 Σάν είδε ένα παλαδό εκεί φαλδοκέρι,
 Νά έρωτá πώς λέγεται του Μάρτη τό ξεφτέρι !
 Δεν τ' άπεκρίθη' έβούθησε μονάχα τή 'ματιά του
 'Στόν άνοστο 'που έρώτησε, μ' άποστροφή και πόνο,
 Μαχαίρι σάν να έχωνε 'στην άδειανή καρδιά του
 Κ' έπειτα είπε' ακράζομαι 'Εικοσένά μόνο !
 Μ' έγέννησε αυτή κι' αυτό' κ' 'είδειε τήν κοντή του,
 Τήν άσπρη φουστάνελλα του και τό γυρτό σπαθί του
 Κ' είπε 'στούς άλλους' «Θέλετε να μάθετε, παιδιά μου,
 «Και σεις ποιός είμαι κι' άπό που κρατιέται ή γενιά μου ;
 «Γέροντας είμαι, τσαρουχάς, βουνοσιανθρεμμένος,
 «Άπό τουφέκι κι' άγριο βορειά ναουρισμένος
 «Τά χιόνια είχα σπάργανα και κούνια τά ελάτια
 «Κ' άκούδας γάλα εβούραζα σάν άνοιξη τά μάτια.
 «Δεν είδα φώς 'στά χρόνια' αυτά τά δύστυχα, τά πλάνα,
 «Που ή ζωή σκουλήκιασε, που ή ζωή νυχτόνει'
 «Πατέρα είχα τό βουνό, ταίς άστραπαίς του μάνα,
 «Τή μάχη κολυμβήθρα μου, νονό τόν Κατσαντώνη
 «Και δεν έπήγα σέ σχολείο' 'στά χρόνια τά δικά μας
 «Μαθαίναμ' άλλα γράμματα επάνω 'στά βουνά μας'
 «'Εκείνα είχαμε σχολείο, φώς 'στό σκοτάδι μέσα,
 «Τόν Νικο-Τσάρα δάσκαλο, συμμαθητή τό Φλέσσα
 «Και άλλο δέν επιάναμε χαρτί άπ' τό φυσέκι
 «Χαρτί μας ήταν ή Τουρκιά, κονδύλι τό τουφέκι'
 «Τά μετερίγια είχαμε θρανία και φυλλάδα
 «Μιά μόνη εδιδάχαμε σκουμμένοι—την 'Ελλάδα—
 «Τά γράμματα μας έδειχνε τής Λευθεριάς τό χέρι
 «Κ' ή 'Εκκλησία του Χριστού, χειμώνα, καλοκαίρι
 «Κ' επέρναμε τό δίπλωμα σέ μάχης φλόγα όλοι,
 «Βαμμένο από τό αίμά μας, σχισμένο από τό βόλι...
 «Γι' αυτό χωριάταις είμαστε, βουνού άργίμα τώρα,
 «Καλοι για περιγέλασμα και να περνά ή ώρα.
 «Γι' αυτό τά άσπρα μου μαλλιά, ή αυτό τό Γέρω-Δράκο
 «Περιγελάτε έμπροστά 'ς τόν άνοιχτό του λάκκο...
 «Σύρτ' άπ' ιδώ' ή όψι σας λαθόνει τή ζωή μου
 «Κ' έχετε τήν κατάρα μου... ά, όχι' τήν ευχή μου !
 «Τά μάτια του ελάμψανε σέ δάκρυ κρατημένο,
 «Καθώς που λάμπ' ή άστραπή σέ σύννεφο βρεγμένο...
 «Κ' έσώπασε για μιá στιγμή, πλήν ξαναείπε πάλι.
 «Άχ, ποιός να μάς τό έλεγε, 'ς τό νού του ποιός να βάλη,
 «Ό,τι θα έλθη ένας καιρός να μάς περιγελούνε !
 «Τά 'μάτια τί δεν βλέπουνε όταν άργά σφαλούνε...
 «'Η σπαίρ' αυτή που 'ς τά τυφλά ιδώ κ' εκεί πηγαίνει,
 «Τ' άπάνω κάνει χαμηλά, τά κάτω τ' ανεβαίνει'
 «Κάνει τή γή σου ζηνητεί, τό άγιο κοιμητήρι
 «Που ή γενιά σου κοιτείται, θεάτρου πανηγύρι'
 «Τζαμί τήν έκκλησία σου
 «Και περιγέλοιο γίνεσαι 'ςτά ίδια τά παιδιά σου !
 «Γελάστε' τόσαις γενεαίς γι' αυτό έμαρτυρήσαν'
 «Για νάληθ αυτή ή ώρα,
 «'Εψήθησαν μέσ' 'ς τή φωτιά κι' αίμα ποτάμι έχύσαν !
 «Αϊώνες πάντ' εκλάψανε για να γελάτε τώρα...»
 "Επαψε' πλήν τά χείλη του σάλευαν άκόμα"

Κάνεις πλειά δεν έγέλασε, κίνεις δεν όμιλούσε
 Το χέρι του έρίλησε με πόνο κάθε στόμα
 Κι' ό κόσμος εις τό σπίτι του περιλούπος γυρνούσε.
 Η'
 Τ' Άγιού Γεωργίου εξύπνησε θλιμμένος τήν ήμέρα
 Δεν ξεύρω, πλήν φοβούμουνα πώς κάτι τι θα πάθω
 Με δυσκολί' ανέπνεα τό δροσερό άγέρα
 Και μύνημα μου έφαινετο φαρμακερό θα μάθω...
 "Άχ, ή ψυχή ελευθερη και μέσ' 'ς τό φώς πλανάται
 'Η σάρκα σάν κοιμάται"
 Γι' αυτήν δεν έχει μετριοτό ό ουρανός κίνενα
 Και βλέπουνε καλλίτερα τά 'μάτια τά κλεισμένα...
 Σέ όνειρο παράξενο τό Γέρω-Δράκο είδα
 'Όταν νεκρός μου 'φάνηκε 'ς του τάφου τήν κοιτίδα
 Σκοτάδι σάν να 'ήτανε 'ς τή γή και 'ς τόν αιθέρα
 Πλήν άσπρη εξαφνα γοαμμή εφάνη 'ς τόν άγέρα,
 'Ολόγγυρο κοντάρι
 Κι' άλογο άσπρο, φτερωτό, με άσπρο Καβαλλάρη !
 "Εμοιάζε τό εικόνισμα τ' Άγιού Γεωργίου ή μορφή του
 Που είχε ό Καπετάνος μου 'ς τό φτωγικό κελί του...
 Και Καβαλλάρης κι' άλογο 'σταθήκαν 'μπρός 'ς τό λάκκο
 Και δεν είξεύρω, πότε, πώς, τό Γέρω είδα Δράκο,
 Καβάλλα με του ουρανού τόν Καβαλλάρη εκείνο,
 Πούχε 'ς τήν όψι άστραπή και μέτωπο τό κρίνο"
 Είς τόνειρό μου να φορή ό Γέροντας εφάνη
 'Ολόγγυρο στεφάνι.
 Μ' είδε, μου χαμογέλασε κ' έστάναζε' έστάθη,
 Πλήν τ' άλογο τινάχθηκε, έπίταξε κ' έγάθη !
 "Όνειρο ήτανε, ή φώς κρυφ' όπου φωτίζει
 Και χύνει λάμψη μυστική τή νύχτα 'ς τή ψυχή μας ;
 Ποιός ξέρει, ποιός γνωρίζει,
 "Άν είν' αλήθεια τ' όνειρο και ψέμμα ή ζωή μας !
 Κοράκιου ιχτύπησε φτερό εις τό παράθυρό μου
 Αλήθεια ήταν' ψεύτικο δεν βγήκε τ' όνειρό μου !
 Γέροντίσα που εκύτταζε τόν Καπετάνο εφάνη
 Και μουείπε' «'Ελα γρήγορα' ό Δράκος θα πεθάνη !»
 Πετάρχηκα τό φίλο μου να ιδώ και να προφθάσω
 "Άχ, ότι είδα δεν 'μπορώ ποτέ να τό ξεχάσω !
 Κι' αν ζήσω χρόνια εκατό κ' αιώνια να ζήσω,
 Το χαμογέλιο π' άφησε σάν βρήθηκα κοντά του,
 Δεν θα τό λησμονήσω"
 Δεν ήτανε χαμόγελο τό χαμογέλασμα του
 "Ήταν χαρά και φίλημα κι' άγάπη κ' εύλογία...
 Στο μέτωπό του έφαινετο κρυφή άθανασία
 Τα δυώ μεγάλα 'μάτια του 'γινήκαν πειό ώρατα
 Κ' εβλέπα 'μπρός μου ήρωα, πατέρα κ' 'ισία...
 "Ελαμπε τό κανδύλι του 'ς τά εικονίσματά του,
 Κάτω από τόν Άγιο Γεώργη του κι' άπ'άν' άπ' τ' άρματά του
 Και τ' αναμμένο άδελφωνα κ' έρωτίε κανδύλλι,
 Μεγαλομάρτυρα σπαθί και Κλέφτη καρυοφύλλι...
 'Ο Γέρος μ' είδ' όλόχαρος με 'μάτι άκτινωμένο
 Γλυκά μου χαμογέλασε τ' άπόμαχο ξεφτέρι
 Και μουπε' «λίγο έλειψε να μ' εύρης πεθαμένο,
 «Χωρίς τά 'μάτια μου τά δυώ να κλείσουν φίλου χέρι...
 «Και... δεν μου ήρχετο καλά, τόν κόσμο αυτόν τόν πλάνο,
 «Ν' άφήσω καταμόναχος, σάν σκύλος να πεθάνω !
 «'Ελα κοντά τραγουδιστή, καιρού όφρανεμένου,
 «Καιρού που λησμονήσανε, του Μάρτη του καιμένου...
 «'Ελα πριν τό κουφάρι μου τ' άφήσει ή ψυχή μου,
 «'Ο Γέροντας πατέρας σου να σ' ευχήθη, παιδί μου.
 «Για τή γλυκειά σου συντροφιά τό χέρι σου να σφιξω
 «Και τήν καρδιά μου μια φορά άκόμη ν' σ' άνοιξω'
 «Μονάχα συ τό Γέροντα στρατιώτη αγαπούσες,
 «Τή μοναξιά του ερωτίεσες και δεν τόν παραιτούσεσ...
 «Άχ, έπρεπε να γεννηθής εις τά δικά μας χρόνια,
 «Νά σμίγης τά τραγούδια σου με κλέφτικα μιλιόνια !
 «Πηγαίνα, είπε, και γλυκά μου έσφιξε τό χέρι'
 «Πηγαίνα 'ς τούς συντρόφους μου, 'ς τά άθάνατο λημέρι,
 «Κλέφταις να ιδώ κι' άρματωλους κ' 'Ελλάδα' όχι, έτούτη,

«Όχι μητριά... τή Μίνα μου ! 'Ελλάδ' άπό μαρούτι,
 «Βουνοσία, Καπετάνισα, με φουστάνελλα χιόνι,
 «'Αστροπελέκι να κρατή, τήν άστραπή να ζώνη !
 «Άχ, οι καλοι μου σύντροφοι τόσον καιρό εκεί 'πάνω,
 «Τό Δράκο τους προσμένουνε και θέλω να πεθάνω !
 «Τή ζηνητείά του τόπου μου 'βαρήθηκε ή ψυχή μου...
 «Γιατί στενάζεις, και γιατί έβούρκωσες παιδί μου ;
 «'Εκεί 'ψηλά' 'ς τόν ουρανό δεν θα με λένε ξένο !
 «'Ελα κοντά μου' πειό κοντά, παιδί μου πικραμένο,
 «Και πάρε άπό τό Δράκο σου τό ύστερο φίλι του'
 «Δεν σου τό δίνει μοναχός' 'στό δίνουε μαζή του,
 «'Όλα του Μάρτη τά παιδιά που πάντα τά θυμάσαι
 «Και σάν τους άλλους δεν ζεγγάς' εύλογημένο νάσαι,
 «Με τή δική μου τήν ευχή να έχης τήν ευχή τους !
 «Και μη ποτέ σου λησμονής κι' αυτού; και τό σπαθί τους !
 «Κ' έμείν' άκόμη μη ζεγγάς' τό μαύρο μου μνημούρι,
 «'Ολίγο σήκωσ' τό άπ' τή γή να μοιζή σάν ταμπούρι'
 «Να φαίνεται Μαρτιάτικο πώς θάφτει γιαταγάνι'
 «Βάλτου Σημιαία τό Σταυρό και άναφτε λιθάνι,
 «Του τουφεκιού τό φλογερό κηπίο να μου θυμίζη...
 «Είπε μαρούτι του νεκρού λιθάνι σάν καπνίζη !
 «Κι' αν θέλης έρχου κι' άναβε ένα κερι για 'μένα,
 «Γιατί δεν έχω εις αυτόν τόν κόσμο πλειά κίνενα...
 «Ναι' νάρχεται καμιά φορά εκεί που θά κοιμούμαι
 «Να γράφης τά τραγούδια σου στού τάφου μου τό πλάι,
 Σάν πρώτα να μιλούμε,
 «Γιατί τό μνήμα όμιλει σ' εκείνους π' αγαπάει...
 'Η όψι του εγίνηκε χλωμότερη άκόμα
 Μισόκλεισαν τά μάτια του, έσώπασε τό στόμα.
 "Όμως αναστήκωθηκε, άνδρειεύθηκε και πάλι
 'Ο χάρος μόνος δεν 'μπορεί 'στη μαύρη γή να βάλη
 Σουλιώτικο ξεφτέρι,
 Χωρίς τουφέκι και φωτιά και δίστομο μαχαίρι !...
 «'Ελα, μου είπε' βόθη με να σκωθώ άπάνω
 «'Ολόρθος πάλι να σταθώ, όλόρθος να πεθάνω'
 «'Ολίγο δόσε μου κρασί τό σώμα να στηλώσω'
 «'Όταν θελήσω τή ψυχή 'στό χάρο θα τήν δώσω...
 'Απάνω επετάρχησε τής Κιάφας τό γεράκι
 Και σάν να ήτανε καλά εκάθησε κοντά μου'
 Το χέρι του εκάιψε τό άσπρο του μουστάκι
 Και μουπε εις τά χέρια σου άφίνα τά παιδιά μου...
 Και τ' άρματά του μουδίεζε 'στόν τοίχο κρεμασμένα
 «Σ' άφήνω τά πιστόλια μου που μώχι χαρισμένα
 'Ο Καραϊσκός' πάρε τα... δεν θέλω ξένα χέρια,
 «Νάχουν τ' άστροπελέκια μου, τά διδυμά μου άστέρια !
 «Πάρ' τα να σου θυμίζουε τό Γέρω σύντροφό σου
 «Και χρόνια περασμένα"
 «Να τάχης σάν τά 'μάτια σου, να τάχης θησαυρό σου
 «Και άπ'άν' άπ' τά βιβλία σου, παιδί μου, κρεμασμένα
 «Ταιριάζει τόσο εύμορφα τουφέκι και βιβλίο,
 «Γιατ' είν' άδελφια και τά δυώ, στρατιώταις και τά δυό !
 «Άχ, τραγουδήσανε καλά 'στά Τουρκομάγα χρόνια
 «Είπε καλοι τραγουδιστά, Μαρτιάτικα άηδόνια
 «Και θα σ' άνάβουν τήν καρδιά, τά δάχτυλα, τήν πένα'
 Θα δίνου' 'στά τραγούδια σου πολεμική άκτίνα
 «Και κάποτε θα έχετε άόρατο κ' έμένα...
 «Πάλι θα είμαστε μαζή' έγώ, έσύ κ' εκείνα !»
 Και τά μεγάλα 'μάτια του χαιδεύαν τ' άρματά του,
 Καθώς ό ήλιος 'λίγο φώς πριν βασιλέψη άφινει
 Και βλέπει άκόμη μιá φορά τά πρόφανα βουνά του !
 Πλήν τό κανδύλι άρχισε του Δράκου μου να σβύνη
 Στο προσκεφάλι έγυρε τήν άσπρη κεφαλή του,
 Μισόκλεισαν τά μάτια του, εκόπηκ' ή φωνή του.
 Στού Χάρου έβυθίζετο τή νύχτ' άγάλι' άγάλι'
 Πλήν σάν να άνειρεύετο, πλήν σάν να παραλάλει,
 Κόπου και κόπου να μιλή άκούγετο άκόμα'
 «'Ερχομαι, έρχομαι' έλεγε, του Γέροντα τό στόμα
 «Άχ, να ό κόσμος ό παληός, ό κόσμος ό 'δικός μου'
 «Άπό λιοντάρια και αίτους έχόρτασε τό φώς μου'

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον συνέργεται ἐν Βιέννῃ τὸ ἐτήσιον συνέδριον τῶν Γερμανῶν γεωγράφων...

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ διάσημος Ἀγγλίσ ἠθοποιὸς μίς Ἄνδερσον ἀπειροποίητο προσφοράν εἰκοσιπέντε χιλιάδων φράγκων...

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς παρασκευάζεται πρωτοφανῆς ὄλος διασκεδασίς.

πάρχη καπηλείου, σφαιριστήριον, συναυλία μουσικῆ κτλ.

Ὁ δήμαρχος Ἀθηνῶν κ. Φιλήμων πληροφορηθεὶς πρὸ καιροῦ...

Τί στοιχεύουσιν οἱ βασιλεῖς: Διὰ τὴν Ρωσίαν 38.016,000 φράγκων...

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δ Ζ. (ἐρωτήσαντι διὰ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐνῶ θὰ τῷ ἦτο εὐκολώτερον...

του πρὸ τῆς λήξεως τοῦ πέποιθτος τῆς. Ἐκρίναμεν λοιπὸν καλλίτερον...

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Λόγος εἰσαγωγικός εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας...

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

εἶνε ἡ ὠραιότερα καὶ λεπτοτέρα μυθιστορία ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἐβδομάς»

REVUE POLITIQUE ET LITTERAIRE REVUE BLEUE Paris 111. Bd. St Germain 111.

Table with columns for shipping companies (ARMOLOGION, ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ) and prices for various routes.

A. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ 15-Ὀδὸς Καπνευκαρέας-15. Τοποθετήσεις ηλεκτρικῶν κωδῶνων...